

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ КОНГРЕС У ЛЬВОВІ

Сьогодні, вже підбиваючи підсумки Франкового ювілейного року, можемо без перебільшення сказати, що він справді пройшов “під знаком” Франка, з “його Духа печаттю”. До 150-ї річниці від дня народження письменника і вченого перевидано чимало його творів, побачили світ численні наукові монографії і статті. Були спроби привернути увагу широкої громадськості до феномена унікальної творчої особистості Івана Франка за допомогою телебачення, радіомовлення і друкованих ЗМІ. Небуденно урочистими видалися і святкування ювілею на батьківщині митця.

Проте, напевно, найвизначнішою подією цього Франкового року — у ракурсі наукового осмислення постаті нашого універсального генія, видатного письменника, мислителя і громадського діяча — став Міжнародний науковий конгрес “Іван Франко: дух, наука, думка, воля” (до 150-річчя від дня народження), який проходив 27 вересня — 1 жовтня 2006 р. у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Це поважне академічне зібрання скликало до столиці Галичини декілька сотень науковців із різних куточків України і світу.

Перед відкриттям конгресу учасники й гості вшанували пам’ять І.Франка, поклавши квіти до його пам’ятника. Пленарне засідання відкрив вступним словом ректор Львівського національного університету імені Івана Франка *І.Вакарчук*. Учасників конгресу вітали також почесні гості: міністр освіти і науки України *С.Ніколаєнко*, голова Львівської облдержадміністрації *П.Олійник*, голова Львівської обласної ради *М.Сеник* і міський голова Львова *А.Садовий*.

У ґрунтовній науковій доповіді “Іван Франко — речник національної ідеї” *І.Денисюк* (Львів) простежив формування державницьких поглядів Франка в контексті суспільно-політичних концепцій його часу, спадкоємності й наступності осмислення національної ідеї в українській культурі. Цікаву проблему порушив у доповіді “Іван Франко: душа, дух, духовність, або Що визначає суспільний поступ” *М.Жулинський* (Київ), окресливши вагу духового складника як у структурі особистості самого митця, так і в його творах. Промовисті штрихи до взаємин і духовних зв’язків двох видатних громадських діячів-сучасників подав *Л.Рудницький* (Філадельфія, США) у доповіді “Іван Франко та митрополит Андрей Шептицький: до взаємопізнання двох велетнів духу”. Актуальну тему — “Історіософська концептуальність Івана Франка” — було порушено в доповіді *С.Козака* (Варшава, Польща). Основні етапи розвитку франкознавчої науки окреслив у ґрунтовній доповіді “Франкознавство в українській Академії наук” *Я.Ісаєвич* (Львів). *Є.Сверстюк* (Київ) у своєму виступі “Запліднити нивужиття (записи на маргінесі)” виклав оригінальне бачення проблеми Франкової віри й релігійності. Ректор *І.Вакарчук* мав приємну нагоду вручити *Є.Сверстюкові* диплом Почесного доктора Львівського національного університету імені Івана Франка.

У рамках конгресу працювало 26 секцій, на яких було виголошено близько п’ятисот доповідей. Їх тематика відбиває як широчезний діапазон творчих зацікавлень самого І.Франка, так і новизну новітніх методологічних підходів до розгляду спадщини митця.

Уже багато років поспіль на щорічних франкознавчих конференціях, які відбувалися у Львівському університеті, помітно домінувала літературознавча проблематика. Не став винятком у цьому плані й конгрес. Різноманітні аспекти багатожанрової художньої творчості І.Франка розглядалися на засіданнях секції “Інтерпретація художнього тексту”. Тут увага дослідників

зосередилася головним чином навколо питань образотворення, етико-антропологічної проблематики, розгляду творів письменника у світлі художньо-естетичних критеріїв. Проблеми Франкового сприйняття вагомими історико-літературними явищами та чільними постатями українського й зарубіжного письменства було порушено на засіданнях секції “Іван Франко як історик літератури та літературний критик”. Учасників секції “Іван Франко і проблеми теорії літератури” зацікавили передусім поетика художньої творчості І.Франка, форми вираження авторської свідомості та способи художньої оповіді в його текстах. Проблема порівняльного літературознавства було присвячено роботу секції “Іван Франко у міжкультурному діалозі”. Тут головним предметом розгляду стали питання міжкультурної рецепції Франкової творчості, її інтертекстуальні перегуки з творами світової літератури. Проблеми творчого методу І.Франка, його наукової методології (рецептивної, феноменологічної, психологічної та ін.) було порушено на засіданнях секції “Методологічні концепції Івана Франка”. Навколо різноманітних аспектів рецепції І.Франка, його творчих взаємин із сучасниками зосередила свою роботу секція “Іван Франко: контексти і контакти”. У межах секції “Іван Франко: особистість, творчий шлях, доля” розглядалися питання наукової біографії митця, історії франкознавчої науки, перспективні напрямки дослідження Франкової спадщини.

Не оминула тематика доповідей конгресу й лінгвістичних аспектів Франкової творчості, його фольклористичних зацікавлень, актуальних питань перекладознавства, видавничої, публіцистичної і громадсько-політичної діяльності, світогляду й суспільно-політичних поглядів митця, економічних, державотворчих аспектів його доробку, мистецької франкіани. Усі ці та багато інших проблем величезного “огрому” Франкової спадщини було актуалізовано в роботі таких секцій: “Іван Франко і студії українського фольклору”; “Мова і нація в естетичній концепції Івана Франка”; “Художнє слово Івана Франка в аспекті прагмалінгвістики”; “Лексико-семантична структура Франкового тексту й його стильова організація”; “Граматична організація Франкового тексту”; “Іван Франко і проблеми історії української мови”; “Світова франкіана”; “Іван Франко як перекладач і перекладознавець”; “Редакторська, журналістська та публіцистична діяльність Івана Франка”; “Філософський світогляд Івана Франка”; “Суспільно-політичні погляди Івана Франка”; “Іван Франко як громадсько-політичний діяч”; “Іван Франко і проблеми історії”; “Видавнича, книгознавча та бібліотекознавча франкіана”; “Іван Франко як педагог”; “Іван Франко й його творчість у мистецтві театру й кіно, в музиці та малярстві”; “Наукова спадщина Івана Франка й економічні проблеми сучасності”; “Іван Франко та проблеми держави і права”; “Державо-, країно- і краєзнавчі аспекти творчості Івана Франка”.

Знаковими подіями стали два круглі столи, які відбулися в рамках конгресу: “Академічне франкознавство: стан і проблеми” та “Іван Франко у ХХІ сторіччі”. Їх учасники обговорювали переважно два актуальні питання сучасної франкознавчої науки — видання академічного зібрання творів Івана Франка та “Франківської енциклопедії”. Ішлося також про статус Державної премії імені Івана Франка, принципи викладання й популяризації Франкової творчості в середній та вищій школах. Учасники круглих столів висловили низку пропозицій, які відбулися в Ухвалі Міжнародного наукового конгресу “Іван Франко: дух, наука, думка, воля”, що її було прийнято на останньому пленарному засіданні. Ухвалено, зокрема, створити у Львівському національному університеті імені Івана Франка Координаційний центр франкознавчих досліджень; забезпечити цілеспрямовану підготовку висококваліфікованих науковців-франкознавців; розробити і зреалізувати протягом 2007-2009 рр. Державну програму з формування та кодифікації джерельної бази академічного франкознавства; опублікувати повний корпус мемуарної франкіани, наукової біографії І.Франка; розробити й запровадити програму заходів щодо популяризації Франкової духовної спадщини в Україні й поза її межами тощо. Для успішної реалізації цих проектів було сформульовано низку прохань до Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії

¹ Із повним текстом Ухвали можна ознайомитись на Інтернет-сторінці: <http://www.franko.lviv.ua>.

наук України та до Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної ради з питань культури і духовності при Президентові України¹.

Для учасників і гостей конгресу відбувся урочистий концерт за участю знаних майстрів і художніх колективів Львівського національного університету. Прослухали вони також оперу “Мойсей” (композитор *М. Скорик*) у стінах Львівського національного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. У межах конгресу відбулася також презентація нових видань сучасної франкіани, компакт-дису “Зів’яле листя”.

Було заплановано й цілу низку екскурсійних заходів. Учасники конгресу побували в місцях, тісно пов’язаних із життям і творчістю І. Франка: відвідали Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, меморіальний комплекс у селі Нагуєвичі Дрогобицького району, Літературно-меморіальний музей Івана Франка і Музей Михайла Грушевського в селі Криворівня, у Коломийському обласному драматичному театрі переглянули виставу “*Vo constritor*” за мотивами однойменного твору І. Франка. На Гуцульщині, у селищі Верховина, відбулося виїзне засідання краєзнавчої секції конгресу. Насамкінець учасники та гості заходу відвідали Чорногірський географічний стаціонар Львівського національного університету імені Івана Франка.

Масштабність, вагу і значення конгресу в осмисленні незглибимої спадщини Івана Франка проілюструють повніше його матеріали, що їх планується видати окремим збірником.

Лариса Каневська

ПРО ІВАНА ФРАНКА В АКАДЕМІЇ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

13 жовтня ц. р. в Академії адвокатури України (Київ) відбулася наукова конференція “Феномен Івана Франка в духовній скарбниці України”, присвячена 150-річчю від дня народження письменника. У конференції взяли участь викладачі з різних вищих навчальних закладів України, наукові співробітники Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України, Національного музею літератури України, а також учителі ліцеїв, гімназій. У наукових доповідях висвітлювалися питання права, політології, релігієзнавства, соціології, культурології, літературознавства, лінгвістики у творах Івана Франка, розглядалися питання трансформації наукових спостережень і висновків, художніх здобутків І. Франка у відповідних галузях сучасної науки. Конференція засвідчила актуальність багатьох питань, до яких звертався свого часу Іван Франко, важливість осягнення сучасним українським суспільством феномена постаті Івана Франка.

Відкриваючи конференцію, ректор Академії адвокатури України, чл.-кор. Академії правових наук України *Т. Варфоломеева* наголосила на важливості звертання до праць Івана Франка на нинішньому етапі, оскільки вони охоплюють енциклопедичний спектр наукових і мистецьких зацікавлень автора і несуть величезний масив науково і творчо осмисленої інформації, мають загальнолюдське гуманістичне спрямування; окремо акцентувала увагу на важливості звертання до постаті Івана Франка як мислителя у вищих навчальних закладах гуманітарного типу, що готують правознавців чи перекладачів, як-от Академія адвокатури України.

У слові до учасників конференції професор Академії адвокатури України, акад. Академії правових наук України *В. Гончаренко* зазначив, що постать Івана Франка дуже надається до осмислення широкого спектру сфер діяльності людини в демократичному суспільстві, про яке ми нині думаємо і яке прагнемо бачити в Україні. Звернув увагу, що навіть у творах для дітей ним закладено морально-етичні, правові засади демократичного громадянського суспільства. Акцентував глибоку закономірність того, що конференція під кутом зору осмислення феномена Івана Франка в духовній скарбниці України відбувається в юридичному закладі.